

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ

До ювілею Стефанії Ромуальдівни Кілієвич

2 листопада академік П. П. Толочко провів урочисте засідання відділу давньоруської та середньовічної археології ІА НАНУ, присвячене ювілею *Стефанії Ромуальдівни Кілієвич*. На ньому ювіляра також привітали представники Національного музею історії України, Музею історії м. Києва, Києво-Печерського заповідника.

С. Р. Кілієвич народилася 4 листопада 1920 р. у с. Моївка Черневецького району Вінницької обл. у родині службовця цукрового заводу. Разом з батьком неодноразово переїжджала по Вінничині до його нового місця роботи. 1937 р. батька було репресовано органами НКВС.

Після закінчення Ситковицької середньої школи С. Р. Кілієвич вступила до історичного факультету Київського педагогічного інституту. Але закінчувала його вже в евакуації у Воронежі, встигнувши попрацювати у липні

1941 р. на будівництві оборонних споруд навколо Києва. Під час евакуації працювала і в Алтайському краї і в Тулі, пізніше перед визволенням Києва у с. Гоголів Броварського району. Вже 8 листопада С. Р. Кілієвич понтонним містком перейшла до звільненого міста, дослідженню якого вона присвятила життя.

1944 р. С. Р. Кілієвич стає науковим співробітником відділу «Київська Русь» ДІМ України, а 1951 р. його завідувачем. За її участю створюється перша повоєнна музейна експозиція відділу. А вже влітку 1945 р. вона бере участь у роботі археологічної експедиції Б. О. Рибакі у Переяславі. Після того були багаторічні самостійні дослідження стародавнього Києва. Тому не дивно, що коли П. П. Толочко створював Київську постійно діючу експедицію, він перш за все запросив Стефанію Ромуальдівну. Так вона стала співробітницею Інституту археології, з яким пов'язала все наступне життя. Дослідниця стояла біля першопочатків відділу археології Києва і, безумовно, її вдача, доброзичливість, готовність прийти на допомогу як у науці, так і в повсякденному житті, визначили характер цього колективу та стосунки в ньому на багато років.

Головним об'єктом наукових інтересів С. Р. Кілієвич була Старокиївська гора, дитинець столиці Давньої Русі. Вона відкрила численні житла X — XIII ст., ремісничі майстерні, могильник на терасі Старокиївської гори, житла киян, які загинули під час штурму Києва монголами 1240 р., комплекс горнів для випалу плінфи для Десятинної церкви, досліджувала Федорівський собор 1128 р. та його монастирське подвір'я тощо.

Численні статті С. Р. Кілієвич виходили у різних наукових виданнях, але найбільше, звичайно, у збірниках відділу археології Києва, починаючи з найпершого — «Київської Старовини», що була заборонена й вилучена з продажу 1972 р. Вагомий внесок зробила дослідниця у створення ґрунтовної підсумкової колективної монографії «Новое в археологии Киева».

Підсумок тривалого дослідження Київського Акрополя С. Р. Кілієвич здійснила у кандидатській дисертації «Київський дитинець IX — першої половини XIII ст.», яку успішно захистила 1977 р. Її матеріали лягли в основу фундаментальної монографії «Детинец Киева IX — первой половины XIII веков» (1982 р.). У праці зведено та картографовано всі розкопи на Старокиївській горі й всі археологічні об'єкти, виявлені за цей час. Науковці отримали для користування надійний та зручний посібник.

1983 р. С. Р. Кілієвич за вагомий внесок у цикл археологічних досліджень стародавнього Києва було присуджено Державну премію України в галузі науки.

Величезний внесок С. Р. Кілієвич у справу охорони та популяризації пам'яток археології. Вона з перших днів активно працювала у Товаристві охорони пам'яток історії та культури, була членом Президії Київської міської організації. Численні лекції на підприємствах, у народному університеті «Пам'ятки України», екскурсії, сценарії фільмів, діафільму «Київська Русь», мультфільмів на історичні теми — всього не перелічити. Але окремо необхідно сказати про лекторій «Про що розповідає археологія» товариства «Знання», який завдяки енергії Стефанії Ромуальдівни діє до сьогоднішнього дня.

На всесоюзному конкурсі науково-популярних книжок 1983 р. за працю «На горе Старокиевской» дослідниця одержала диплом I ступеню.

За чесну та самовіддану працю С. Р. Кілієвич була відзначена орденом «Знак пошани» (1967 р.), медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 — 1945 рр.» (1945 р.), «30 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» (1975 р.), «В пам'ять 1500-річчя Києва» (1983 р.).

З нагоди ювілею співробітниці Інституту, відділу, колеги та друзі зичать Стефанії Ромуальдівні довгих років життя, здоров'я та посмішок долі.